

بازگشت مهارت‌ها به قلب آموزش و پژوهش

نویسنده‌گان:

لیلا افسرده رخ فرشته افسرده رخ

آفتاب‌گیتی

موسسه انتشارات آفتاب گیتی

آقچا

عنوان: بازگشت مهارت‌ها به قلب آموزش و پرورش

نویسنده‌گان: لیلا افسرده رخ، فرشته افسرده رخ

صفحه آرایی و تنظیم: مریم طباطبائی

ویراستار: مهسا مقدمی فر

نشر و پخش: موسسه انتشاراتی آفتاب گیتی

۱۴۰۳: اول چاپ: نویس

شماره: ۱۰۰

قیمت: ۱۱۰۰۰۰ ریال

شانک: ۰-۶۹۲-۳۱۴-۶۲۲-۹۷۸

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

آدرس: تهران میدان اتریش خیابان پنجمه ۱۰. مجتمع اداری تجارتی پارس طبقه همکف واحد ۱۴۳

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۸	پیشگفتار
۱۱	مقدمه
۱۳	فصل اول: بازگشت به اصول - چرا مهارت‌ها اهمیت دارند؟
۱۳	مقدمه‌ای بر اهمیت مهارت‌ها در آموزش و پرورش
۱۳	تحول تمرکز از دانش نئوریک به مهارت‌های کاربردی
۱۴	ضرورت بازگشت به مهارت‌ها و کاربرد آنها در زندگی روزمره
۱۴	نفس مهارت‌ها در آمادگی برای چالش‌های دنیای مدرن
۱۵	مهارت آموزی به عنوان پایه‌ای برای یادگیری هادام‌الامر
۱۵	چالش‌های پیش روی بازگشت به آموزش مبتنی بر مهارت‌ها
۱۶	فصل دوم: مهارت‌های حیاتی در قرن ییست‌ویکم
۱۶	مقدمه‌ای بر نیاز به مهارت‌های توین در دنیای امروز
۱۶	تفکر انتقادی و تحلیل: مهارتی برای مواجهه با اطلاعات پیجیده
۱۷	حل مسئله: کلید موفقیت در محیط‌های متغیر و پیجیده
۱۸	خلاقیت: مهارتی برای نوآوری و سازگاری با تغییرات
۱۹	مهارت‌های ارتقاطی: توانایی برقراری ارتباط مؤثر و همکاری
۲۰	توسعه مهارت‌های بین‌فردي: کلید موفقیت در محیط‌های اجتماعی و کاری
۲۱	نفس فناوری در آموزش و پرورش مهارت‌های ۲۱ قرن
۲۲	تبیه‌گیری و آینده مهارت‌های ۲۱ قرن
۲۳	پیشنهادات برای بهبود آموزش مهارت‌های ۲۱ قرن

۲۴	تفویت مهارت‌های اجتماعی و همکاری.....
۲۵	شیوه‌های آموزش مهارت‌های عملی.....
۲۵	یادگیری مبتنی بر پروژه.....
۲۵	آموزش تحریبی.....
۲۶	استفاده از فناوری در آموزش.....
۲۷	تأثیر مهارت‌های عملی بر نتایج آموزشی.....
۲۸	چالش‌ها و موانع در آموزش مهارت‌های عملی.....
۲۹	پیشنهادات برای بهبود آموزش مهارت‌های عملی.....
۳۰	پیاده‌سازی یادگیری مبتنی بر شغل.....
۳۱	فصل سوم: آموزش مهارت‌های اجتماعی و عاطفی در مدارس
۳۱	تعريف و اهمیت آموزش مهارت‌های اجتماعی و عاطفی.....
۳۲	نقش مهارت‌های اجتماعی و عاطفی در بهبود عملکرد تحصیلی.....
۳۳	برنامه‌ها و روش‌های مرفق در آموزش مهارت‌های اجتماعی و عاطفی.....
۳۳	چالش‌ها و موانع آموزش مهارت‌های اجتماعی و عاطفی.....
۳۴	روش‌های آموزشی نوین در آموزش مهارت‌های اجتماعی و عاطفی.....
۳۴	یادگیری مبتنی بر پروژه (Project-Based Learning).....
۳۵	یادگیری آنلاین و استفاده از فناوری.....
۳۵	بازی‌های آموزشی و شبیه‌سازی‌ها.....
۳۶	نقش خانواده و جامعه در آموزش مهارت‌های اجتماعی و عاطفی.....
۳۶	نقش خانواده.....
۳۶	نقش جامعه.....
۳۷	ارزیابی و سنجش مهارت‌های اجتماعی و عاطفی.....

۳۷	ارزیابی مبنی بر عملکرد.....
۳۸	استفاده از پرتفولیو.....
۳۹	بازخوردهای مستمر.....
۴۰	فصل چهارم: پرورش مهارت‌های شغلی و کارآفرینی در مدارس.....
۴۱	مهارت‌های شغلی.....
۴۲	مسئولیت‌پذیری.....
۴۳	کارگروهی.....
۴۴	برنامه‌های آموزشی برای توسعه مهارت‌های شغلی و کارآفرینی.....
۴۵	فصل پنجم: مهارت‌های نرم و تأثیر آن‌ها در موقعیت شغلی و کارآفرینی.....
۴۶	تعريف مهارت‌های نرم.....
۴۷	اهمیت مهارت‌های نرم در دنیای امروز.....
۴۸	مهارت‌های کلیدی نرم.....
۴۹	آموزش مهارت‌های نرم.....
۵۰	اهمیت مهارت‌های رهبری.....
۵۱	توسعه مهارت‌های نرم در مازمانها.....
۵۲	مهارت‌های نرم در دنیای مجازی.....
۵۳	فصل ششم: ارزیابی و سنجش مهارت‌ها در نظام آموزشی.....
۵۴	ارزیابی مهارت‌ها در نظام آموزشی.....
۵۵	تفاوت بین ارزیابی سنتی و ارزیابی مهارت‌ها.....
۵۶	روش‌های نوین ارزیابی مهارت‌ها.....
۵۷	ارزیابی همتا.....
۵۸	چالش‌ها و موانع ارزیابی مهارت‌ها.....

۶۲	پیشنهادات برای بهبود ارزیابی مهارت‌ها
۶۳	نگاهی به آینده ارزیابی مهارت‌ها
۶۴	فصل هشتم: چالش‌ها و موانع اجرای آموزش مبتنی بر مهارت
۶۴	چالش‌های ساختاری در نظام آموزشی
۶۵	موانع فرهنگی
۶۶	چالش‌های معلمان
۶۷	چالش‌های سیاست‌گذاران
۶۷	راهکارهای عملی برای رفع چالش‌ها
۷۰	فصل هشتم: آینده آموزش و مهارت‌ها
۷۰	تغییر پارادایم آموزشی: از آموزش سنتی به یادگیری مبتنی بر مهارت
۷۱	فناوری در آموزش: فرصت‌ها و چالش‌ها
۷۱	نیاز به مهارت‌های چندگانه در بازار کار
۷۲	آموزش بین‌المللی و مهارت‌های جهانی
۷۳	سیاست‌گذاری آموزشی و نقش دولت‌ها
۷۴	آموزش معلمان و توسعه حرفه‌ای
۷۰	اهمیت مهارت‌های اجتماعی و عاطفی
۸۲	آموزش مهارت‌های عاطفی
۸۴	چالش‌های آموزش مهارت‌های اجتماعی و عاطفی
۸۴	بهبود عملکرد تحصیلی
۸۴	اهمیت بهبود عملکرد تحصیلی
۸۵	شناسایی نیازها و مشکلات
۸۵	ایجاد محیط یادگیری مثبت

۸۷	استفاده از فناوری در بادگیری
۸۸	نقش خانواده در بادگیری مادامالعمر
۹۴	تأثیر محیط آموزشی بر بادگیری مادامالعمر
۹۵	تبوق مشارکت و همکاری
۹۵	پاسخ به نیازهای فردی
۹۵	ایجاد فضای مثبت
۹۶	روابط بین افراد
۹۶	گفت و گوهای منظم
۹۶	پاسخ به سوالات و نیازهای
۹۷	همکاری در پژوهشها
۹۷	ایجاد گروههای دوستی
۹۷	نقش فناوری در بادگیری مادامالعمر
۹۷	دسترسی به منابع آموزشی
۹۸	سخن پایانی
۱۰۰	منابع و مأخذ

پیشگفتار

آموزش و پرورش یکی از ارکان اساسی توسعه هر جامعه‌ای به شمار می‌رود و تأثیر عمیقی بر شکل‌گیری فرهنگ، هویت و آینده آن جامعه دارد. در عصر حاضر، با پیشرفت‌های سریع فناوری، تغییرات اجتماعی و نیازهای جدید بازار کار، ضرورت بازنگری در نظامهای آموزشی بیش از پیش احساس می‌شود. یکی از جنبه‌های کلیدی این بازنگری، تأکید بر آموزش مهارت‌ها به جای صرفاً انتقال اطلاعات است. در این راستا، کتاب حاضر با عنوان "بازگشت مهارت‌ها به قلب آموزش و پرورش" به بررسی و تحلیل ابعاد مختلف آموزش مهارت‌ها در نظام آموزشی پرداخته است.

در دنیای امروز، مهارت‌ها به عنوان عوامل تعیین‌کننده موفقیت فردی و اجتماعی شناخته می‌شوند. نیاز به مهارت‌های اجتماعی، عاطفی و شغلی در عرصه‌های مختلف زندگی، از جمله اشتغال، ارتباطات بین‌فردی و حتی روابط خانوادگی، به طور روزافزون احساس می‌شود. به همین دلیل، آموزش مهارت‌ها باید در کانون توجه نظامهای آموزشی قرار گیرد. این کتاب به دنبال ارائه چارچوبی برای فهم و تحلیل آموزش مهارت‌ها در مدارس و همچنین راهکارهای عملی برای ارتقاء این رویکرد در سیستم‌های آموزشی است.

فصل‌های این کتاب به دقت طراحی شده‌اند تا به موضوعات مختلف مرتبط با مهارت‌آموزی پرداخته و به بررسی چالش‌ها و موانع موجود در مسیر این نوع آموزش بپردازند. از فصل اول که به اهمیت آموزش مهارت‌ها در دنیای امروز می‌پردازد، تا فصل دهم که به آینده آموزش و سیاست‌گذاری‌های لازم برای نهادینه‌سازی مهارت‌آموزی اختصاص دارد، هر فصل به موضوعاتی دقیق و جامع پرداخته و سعی دارد تا تصویری کلی از وضعیت موجود و نیازهای آینده ارائه دهد.

در فصل دوم، به بررسی مهارت‌های اساسی که دانش‌آموزان باید در طول دوران تحصیل خود کسب کنند، پرداخته شده است. این مهارت‌ها شامل مهارت‌های اجتماعی و عاطفی، تفکر انتقادی، حل مسئله و کارآفرینی هستند. همچنین در این فصل به روش‌های تدریس مبتنی بر مهارت و نقش معلمان در تسهیل یادگیری مهارت‌ها اشاره می‌شود.

فصل‌های سوم و چهارم به بررسی استراتژی‌های تدریس و یادگیری مبتنی بر مهارت پرداخته و تلاش می‌کند تا نشان دهد چگونه می‌توان از روش‌های مختلف تدریس، نظیر یادگیری تجربی، یادگیری مبتنی بر پژوهه و یادگیری مشارکتی، برای تقویت مهارت‌های دانش‌آموزان استفاده

کرد. این روش‌ها نه تنها به یادگیری بهتر کمک می‌کنند، بلکه دانش‌آموزان را برای ورود به دنیای واقعی و مواجهه با چالش‌های آن آماده می‌سازند.

فصل پنجم به اهمیت آموزش مهارت‌های اجتماعی و عاطفی پرداخته و تأثیر آن‌ها بر عملکرد تحصیلی و سلامت روانی دانش‌آموزان را مورد بررسی قرار می‌دهد. در این فصل، برنامه‌ها و روش‌های موفق در آموزش این مهارت‌ها به صورت عملی ارائه می‌شوند. این مهارت‌ها به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا در روابط بین‌فردي خود موفق‌تر عمل کنند و به عنوان شهروندان مسئول و فعال در جامعه مشارکت کنند.

فصل‌های ششم و هفتم به پرورش مهارت‌های شغلی و کارآفرینی و همچنین ارزیابی و سنجش مهارت‌ها در نظام آموزشی می‌پردازنند. این فصل‌ها تأکید دارند که ارزیابی‌های سنتی که بیشتر بر یادآوری اطلاعات مرکز دارند، نمی‌توانند به درستی توانایی‌های واقعی دانش‌آموزان را اندازه‌گیری کنند. در عوض، ارزیابی‌های مبتنی بر عملکرد و پرتفولیو باید جایگزین شوند تا توانایی‌های واقعی دانش‌آموزان را در محیط‌های واقعی مورد سنجش قرار دهند.

فصل هشتم به بررسی چالش‌ها و مولوع اجرای آموزش مبتنی بر مهارت‌ها پرداخته و تلاش می‌کند تا راهکارهایی عملی برای رفع این چالش‌ها ارائه دهد. این فصل به ما یادآوری می‌کند که تغییر نظام آموزشی نیازمند همکاری همه جانبه معلمان، والدین، سیاست‌گذاران و جامعه است. هر کدام از این گروه‌ها باید در فرآیند تغییر فعالانه مشارکت کنند و به ایجاد فضایی مناسب برای یادگیری کمک کنند.

فصل نهم به آینده آموزش و مهارت‌ها می‌پردازد و تحولات آینده در حوزه آموزش و پرورش را پیش‌بینی می‌کند. این فصل تأکید دارد که با توجه به تغییرات سریع اجتماعی و اقتصادی، نظام‌های آموزشی باید انعطاف‌پذیری لازم را برای تطبیق با نیازهای آینده داشته باشند. در نهایت، فصل دهم به سیاست‌گذاری‌های آموزشی و ضرورت نهادینه‌سازی مهارت‌آموزی در نظام‌های آموزشی می‌پردازد و پیشنهادهایی عملی برای اصلاح نظام آموزشی و توسعه برنامه‌های آموزشی بر پایه مهارت‌ها ارائه می‌دهد.

در این کتاب، هدف ما این است که با ارائه داده‌ها و تجارب مختلف، راهنمایی برای معلمان، مدیران مدارس و سیاست‌گذاران آموزشی فراهم اوریم تا بتوانند به درستی به چالش‌های آموزش مهارت‌ها پاسخ دهند و به ارتقاء کیفیت آموزش در مدارس کمک کنند. امیدواریم این

کتاب به عنوان یک منبع مفید و الهام‌بخش برای تمامی فعالان حوزه آموزش و پرورش مورد استفاده قرار گیرد و در نهایت، به بهبود کیفیت زندگی دانش‌آموزان و جامعه کمک کند. در پایان، از همه افرادی که در نوشتن این کتاب مشارکت داشته‌اند، چه به صورت مستقیم و چه غیرمستقیم، تشکر و قدردانی می‌کنم. امیدوارم با تلاش‌های جمعی و همکارانه، بتوانیم به سوی نظام آموزشی بهتری حرکت کنیم که در آن، مهارت‌ها به عنوان محور اصلی یادگیری و رشد فردی و اجتماعی دانش‌آموزان قرار گیرد.

آموزش و پرورش یکی از بنیادی‌ترین عناصر توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی هر جامعه‌ای است. در دنیای امروز، با توجه به تحولات سریع و پیوسته فناوری و نیازهای متغیر بازار کار، ضرورت بازنگری در روش‌ها و اهداف نظامهای آموزشی بیش از پیش احساس می‌شود. در این راستا، موضوع مهارت‌آموزی به عنوان یکی از اساسی‌ترین مسائل مطرح در حوزه آموزش و پرورش مطرح شده است. کتاب حاضر تحت عنوان "بازگشت مهارت‌ها به قلب آموزش و پرورش" به بررسی و تحلیل ابعاد مختلف آموزش مهارت‌ها در نظام آموزشی می‌پردازد و به ارائه راهکارهای عملی برای بهبود فرآیند آموزش و پرورش دانش‌آموزان می‌پردازد.

امروزه با افزایش پیچیدگی‌های زندگی و نیاز به تعاملات اجتماعی، یادگیری صرف اطلاعات کافی نیست. دانش‌آموزان باید مهارت‌های مختلفی را فرابگیرند که آن‌ها را قادر به برقراری ارتباط مؤثر، حل مسئله، تفکر انتقادی و کار گروهی کنند. این مهارت‌ها نه تنها برای موفقیت در عرصه تحصیل ضروری هستند، بلکه در مواجهه با چالش‌های دنیای واقعی و ورود به بازار کار نیز حائز اهمیت هستند. به همین دلیل، هدف این کتاب تأکید بر اهمیت آموزش مهارت‌ها و معرفی راهکارهایی برای نهادینه کردن این رویکرد در نظام آموزشی است.

فصل‌های مختلف کتاب به ترتیب به بررسی موضوعات مختلف مرتبط با مهارت‌آموزی می‌پردازند. در فصل اول، به اهمیت و ضرورت آموزش مهارت‌ها در دنیای امروز پرداخته می‌شود. این فصل بر این نکته تأکید دارد که آموزش مهارت‌ها باید در کانون توجه نظامهای آموزشی قرار گیرد، زیرا بدون آن، دانش‌آموزان نمی‌توانند خود را با تغییرات سریع جهان تطبیق دهند و در زندگی فردی و اجتماعی موفق شوند.

در فصل‌های بعدی، به مهارت‌های کلیدی که باید در سیستم‌های آموزشی گنجانده شوند، پرداخته خواهد شد. مهارت‌های اجتماعی و عاطفی، تفکر انتقادی، حل مسئله و کارآفرینی از جمله این مهارت‌ها هستند. در این فصل‌ها، روش‌های تدریس مبتنی بر مهارت و نقش معلمان به عنوان تسهیل‌گران یادگیری مورد بررسی قرار می‌گیرد. این کتاب می‌کوشد نشان دهد که چگونه می‌توان از رویکردهای نوین آموزشی، نظیر یادگیری مبتنی بر پژوهش، یادگیری تجربی و یادگیری مشارکتی، برای تقویت مهارت‌های دانش‌آموزان استفاده کرد.

فصل‌های بعدی به موضوعات دیگری از قبیل ارزیابی و سنجش مهارت‌ها، چالش‌ها و موانع اجرای آموزش مبتنی بر مهارت، و آینده آموزش و مهارت‌ها پرداخته و تلاش می‌کنند تا تصویر

روشنی از وضعیت کنونی و نیازهای آینده نظام آموزشی ارائه دهنده. این کتاب در نظر دارد به معلمان، مدیران مدارس و سیاست‌گذاران آموزشی کمک کند تا بتوانند چالش‌های موجود را شناسایی و راهکارهای مؤثری برای بهبود فرآیند آموزش مهارت‌ها ارائه دهند.

یکی از اهداف اصلی این کتاب، ایجاد یک مبنای علمی و عملی برای نهادینه کردن آموزش مهارت‌ها در نظام آموزشی است. با بررسی تجرب موفق در کشورهای مختلف و ارائه مثال‌های واقعی، این کتاب به دنبال ایجاد انگیزه و الهام برای تغییر در روش‌های آموزشی است. به ویژه اینکه در دنیای امروز، یادگیری مهارت‌ها به عنوان یک نیاز اساسی و نه یک گزینه فرعی شناخته می‌شود.

تجربه‌های معلمان، محققان و کارشناسان آموزشی در این کتاب به اشتراک گذاشته می‌شود تا به عنوان منبعی برای افرادی که در حوزه آموزش و پرورش فعالیت می‌کنند، مورد استفاده قرار گیرد. امیدواریم این کتاب به عنوان راهنمایی برای تمامی فعالان حوزه آموزش و پرورش، از جمله معلمان، مدیران مدارس و سیاست‌گذاران، مفید واقع شود و به بهبود کیفیت یادگیری در مدارس کمک کند.

در پایان، باید تأکید کرد که آموزش و پرورش به عنوان یک فرآیند اجتماعی، نیازمند مشارکت فعال همه ذینفعان است. معلمان، والدین، دانش‌آموزان و جامعه باید همگی در کنار یکدیگر قرار گیرند و به ایجاد فضایی مناسب برای یادگیری و رشد مهارت‌ها کمک کنند. بدون این مشارکت، نهادینه کردن آموزش مهارت‌ها در نظام آموزشی امکان‌پذیر نخواهد بود. با این رویکرد مشترک و همکاری همگانی، می‌توان به سوی آینده‌ای روش‌تر در حوزه آموزش و پرورش حرکت کرد، آینده‌ای که در آن مهارت‌ها نه تنها در کانون یادگیری قرار دارند، بلکه به عنوان ابزاری برای تحقق آرزوها و اهداف فردی و اجتماعی دانش‌آموزان به شمار می‌روند.